

Naturvärdesutlåtande för fastigheten Brogårde 2:1, Alingsås kommun 2023

Örnberg Kyrkander
Biologi & Miljö AB

Örnberg Kyrkander Biologi & Miljö AB

www.ornbergkyrkander.se

Rapport:2023:679

2023-12-05

Framsida: Inventeringsområdet fotat från söder. I bakgrunden anses sjön Antens strandlinje.

Projektansvarig: Jonas Örnberg

Handläggare: Jonas Örnberg & Louise Säf

Foto: Örnberg Kyrkander Biologi & Miljö AB (upphovsrätt Örnberg Kyrkander)

Internt projektnamn: 679 – NVI utlåtande tomtmark Alingsås kommun Patrik Arnstrand

Uppdragsgivare:

Rapporten refereras: Örnberg, J., 2023. Naturvärdesinventering på fastigheten Brogårde 2:1, Alingsås kommun 2023 (No. 679). Örnberg Kyrkander Biologi & Miljö AB.

Inledning och bakgrund

(sökanden) har ansökt om förhandsbesked för nybyggnation på fastigheten Brogårde 2:1 i Alingsås kommun. Fastigheten är ca 2 600 m² och är belägen öster om sjön Anten och cirka fyra kilometer sydväst om tätorten Långared. Fastigheten utgörs till största delen av en öppen gräsyta med förekomst av lövsly och ligger på sådant avstånd att strandskyddet för sjön Anten inte berörs. I samband kommunens samråd angående förhandsbesked framkom vid studier av kartunderlag att fastigheten ligger i områden med olika framtagna planeringsunderlag innehållande områden med diverse olika utpekade naturvärden, främst lövskogar. Planeringsunderlaget baseras främst på Länsstyrelsen i Älvsborgs läns lövskogsinventering från 1985. Fastigheten ingår även inom ett objekt utpekat som värdefullt i bevarandeplan för odlingslandskapet samt ingår i området utpekat i Alingsås naturvårdsprogram från 2019. För vidare handläggning av förhandsbeskedet bedömer kommunen att det krävs ett utlåtande från sakkunnig om det aktuella inventeringsområdets befintliga naturvärden samt utvärdera den planerade verksamhetens eventuella påverkan på dessa.

Figur 1. Lokalisering av det aktuella inventeringsområdet.

Örnberg Kyrkander Biologi & Miljö AB har fått i uppdrag att ta fram ett sådant utlåtande på uppdrag av

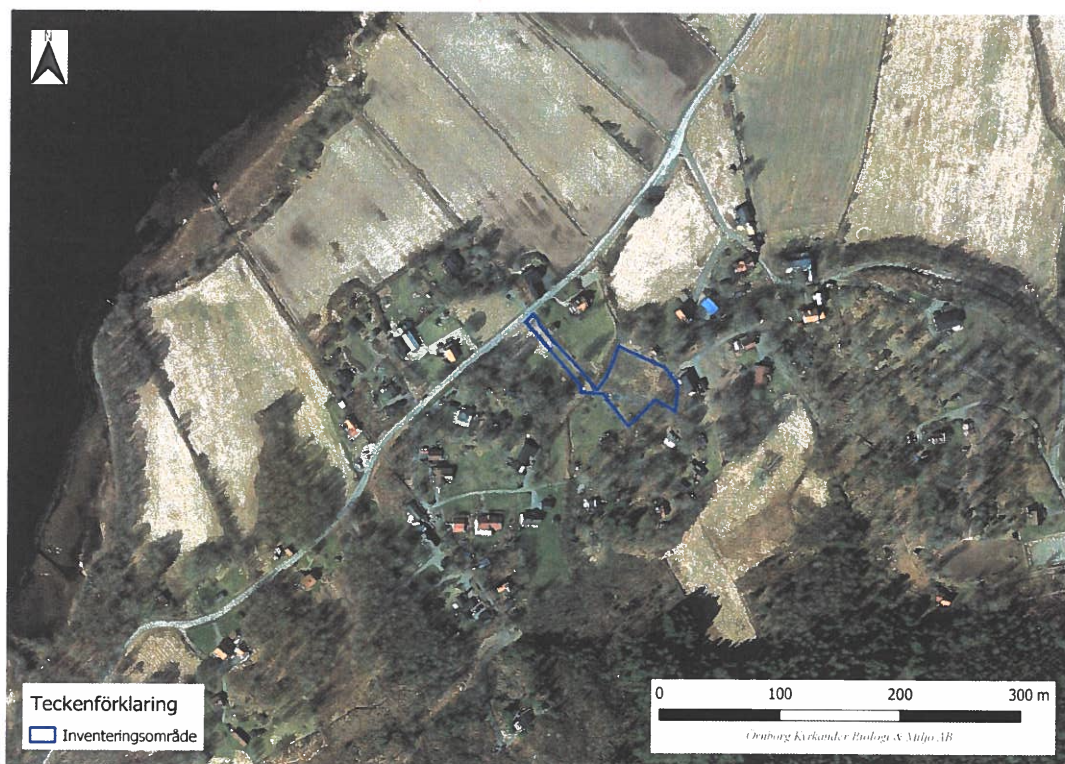
Området besöktes i fält den 14 november 2023 av Jonas Örnberg som är naturvårdsbiolog och anställd på Örnberg Kyrkander Biologi & Miljö AB.

Beskrivning av aktuellt område

Inventeringsområdet som är aktuellt för avstyckning inför nybyggnation kan betraktas som en lucktomt mellan befintliga tomter bebyggda med hus, både permanentboende och fritidsboende och är drygt 0,3 ha stort. Det ligger i sydslutningen ner mot dalgången för det mindre vattendrag som avvattnar St. Rammsjön nordost om inventeringsområdet samt även de omgivande höjdpartierna söder om inventeringsområdet. Området utgörs av igenväxningsmark med på frisk till fuktig mark med

uppslag av busksly på stora delar av området. Flygfoton från 1960 visar att den västra delen av området tidigare har brukats som åkermark medan den östra delen har varit skogsmark, sannolikt lövskog. Sannolikt har mindre delar av inventeringsområdets östra delar påverkats av närliggande byggnationer genom bl.a. viss utfyllnad. Historiskt har även marken runt om inventeringsområdet brukats som jordbruks- och skogsmark som allteftersom delvis övergått till att hysa mer tomtmark med bostäder, både permanent- och fritidshusbebyggelse (figur 2). Enstaka stenmurar kantar inventeringsområdet och västra delen löper ett mindre vattendrag som avbördar avrinningen från höjdpartierna söder om. Vattendraget är omgrävt, rätat och rensat och fungerar i huvudsak som ett dike för avvattningskanaler än som livsmiljö av betydelse för biologisk mångfald. Diket kantas delvis av buskage och en del grövre, äldre stubbar vittnar om att det tidigare stod en del större träd längs med diket.

Vegetationen inom inventeringsområdet utgörs i dagsläget av gräsmark med buskslag. Eftersom gräsmarken inte hävdas i någon omfattning hyser den idag en tät grässvål med flera års gräsförna av framför allt bredbladiga gräs. I de mer fuktiga delarna av inventeringsområdet finns högrötsvegetation i form av älggräs, hundkäx, ormbunkeväxter, hallon m.fl. arter. Buskskikt utgörs av unga exemplar av skogsalm, sälg, ek, hallon, hassel och druvfläder, vilka avverkas regelbundet. Kvarlämnat material från röjningarna gör delvis området tämligen svårforcerat. Trädskikt saknas därav i princip helt inom inventeringsområdet. Angränsande områden utanför inventeringsområdet hyser enstaka träd i form av björk, ek, klibbal och hassel, främst på tomtmark. Inventeringsområdets nordvästra del utgörs av en smal remsa som är tänkt att fungera som infartsväg till den planerade fastigheten. Denna del löper till största delen över kortklippt gräsmatta samt gräsmark som hävdas mer sällan.

Figur 2. Flygfoto från 1960 respektive aktuellt flygfoto över inventeringsområdet inklusive omgivningarna.

Tidigare uppgifter

Det har inte framkommit om några tidigare inventeringar av området eller artuppgifter som kan knytas till inventeringsområdet vid genomgång av Artportalen.

Inga delar av inventeringsområdet omfattas av något formellt skydd såsom naturreservat, Natura 2000 eller dylikt. Området omfattas inte heller av något riksintresse (Naturvårdsverket 2023).

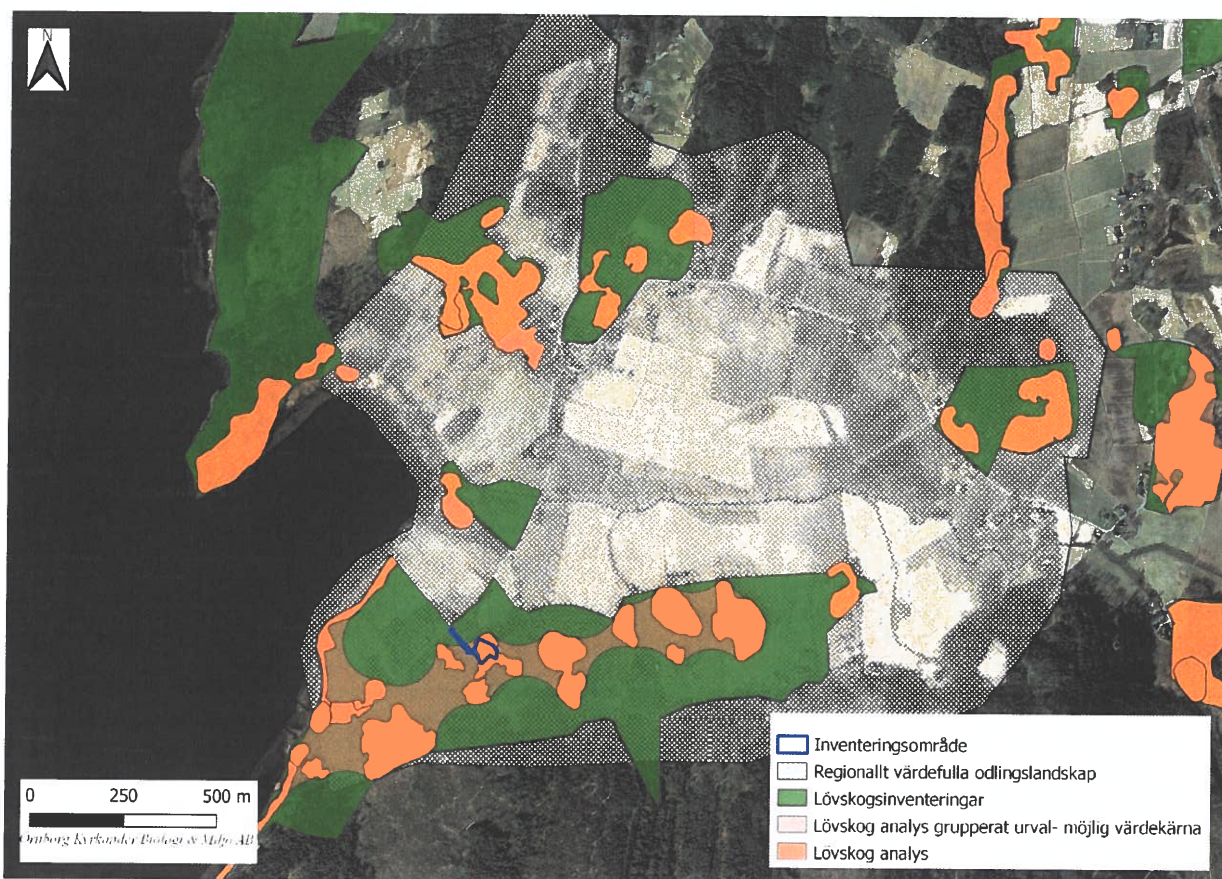
Inventeringsområdet ingår i ett större objekt (objekt 121, Brogårde) i den lövskogsinventering som genomfördes 1985 i uppdrag av Länsstyrelsen i Älvsborgs län (Andersson 1985) (figur 3). Värden som lyfts fram i beskrivningen av objektet är hagmark med blandade lövträd och hedekskog, i vissa delar även ädellövskog. Området beskrivs som mosaikartat med skogsdungar av ek och övergivna hagmarker med grova hamlade askar, almar och lindar. Området är beskrivet som ”ett vackert exempel på det äldre odlingslandskapet med hagar och skogsdungar” och har tilldelats naturvärdesklass 2 på en tregradig skala.

Baserat på detta ligger inventeringsområdet även i det av Länsstyrelsen framtagna planeringsunderlaget för möjliga värdekärnor för lövskog, vilket till stora delar bygger på ovanstående lövskogsinventering men även Naturvårdsverkets marktäckedatabas (Naturvårdsverket 2019).

Värdekärnan bygger på närheten till ett flertal mindre objekt identifierade utifrån redan nämnda underlag. Aktuellt objekt (objektid 242514) som beror inventeringsområdet beskrivs som en lövskog med ädellövinslag som givits naturvärdesklass 2. Genomfört fältbesök visar dock att trädskikt saknas helt inom inventeringsområdet varför det aktuella inventeringsområdet i dagsläget inte bidrar nämnvärt till objektets naturvärden eller som möjlig värdekärna för lövskog i området.

Fastigheten ingår även i ett av Länsstyrelsens utpekade objekt för regionalt värdefulla odlingslandskap: Vänga, 82:5 (Stenström 1994) (figur 3). Värden som lyfts fram i beskrivningen är ett välbevarat odlingslandskap beskrivet med äldre bebyggelsemiljö. Landskapsbilden är tilltalande med lummiga lövskogar, åkerlandskap, varierande betesmarker och med ett stort antal stenmurar där Vänga by särskilt lyfts fram. Objektet har tilldelats klass 3 (N3K2), med högt bevarandevärde, på en tregradig skala. Aktuellt inventeringsområde kantas av enstaka stenmurar vilket delvis bidrar till objekts natur- och kulturvärden. I övrigt saknas beskrivna värden inom inventeringsområdet.

Slutligen ingår även inventeringsområdet som ett objekt i Alingsås kommuns naturvårdsprogram. Värdena som lyfts fram här är i princip samma som ovan med ett tilltalande odlingslandskap med ekdungar, övergivna hagmarker med grova hamlade askar, almar och lindar.

Figur 3. Länsstyrelsens sammanställning av lövsogsinventering, lövsogs analys, möjlig värdekärna samt regionalt värdefulla odlingslandskap som samtliga förekommer inom inventeringsområdet.

Utlåtande angående inventeringsområdets naturvärden

Hela inventeringsområdet bedöms hysa låga naturvärden då det i dagsläget befinner sig i ett successionsstadium från åker- och skogsmark och i dagsläget utgörs naturtypen av igenväxningsmark. Hävdens har upphört i den del som tidigare brukades som åkermark och den lilla skog som tidigare fanns i områdets östra del har tagits ner sedan tidigare. Uppkommet buskage och lövsly röjs dock regelbundet bort. Enstaka värdeelement längs inventeringsområdets kanter i form av stenmurar och ett vattenfyllt dike finns men de höjer områdets naturvärden endast marginellt. I enlighet med bedömningsgrunder och bedömningsmatris för NVI (Swedish Standards Institute (SIS) 2014) är bedömningen att hela inventeringsområdet hyser låga art- och biotopvärden och därmed även ett lågt naturvärde (når ej upp till klass 4, visst naturvärde). Vidare visar genomfört fältbesök att det aktuella inventeringsområdet idag inte längre hyser sådana värden som står beskrivna i såväl lövsogsinventeringen som Länsstyrelsen planeringsunderlag för möjliga värdekärnor för lövsog, främst beroende på att området saknar trädskikt helt och hållet.

Rekommendationer

Genomfört fältbesök påvisade att området hyser endast triviala miljöer med låga naturvärden varför inga ytterligare inventeringar bedöms som nödvändiga vare sig för naturvärden generellt eller fördjupade artinventeringar. Stenmurar i anslutning till inventeringsområdet samt vattendraget bedöms utgöra generella biotopskyddsområden. Åtgärder som riskerar påverkas dessa negativt kräver dispens vilket söks hos Länsstyrelsen. Om inga åtgärder planeras som påverkar dessa negativt (körskador, materialupplag, borttagande etc.) behöver dock ingen dispens sökas.

Bilder

Figur 4. Vattendrag längs med nordvästra delen av inventeringsområdet

Figur 5. Buskage på delvis utfylld mark mot grannfastigheten.

Figur 6. Stenmur längs nordvästra delen av inventeringsområdet.

Figur 7. Gräsmark med uppslag av lövsly dominerar på hela inventeringsområdet. I förgrunden ett större klippblock.

Referenser

- Andersson, L. (1985). *Lövskogsinventering Alingsås kommun*. Länsstyrelsen i Älvsborgs län.
- Naturvårdsverket (2019). *Nationella marktäckedata (NMD)*, Digitalt GIS underlag. Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket (2023). *Kartverktyget Skyddad natur*. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>.
- Stenström, J. (1994). *Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län*. Länsstyrelsen i Älvsborgs län.
- Swedish Standards Institute (SIS) (2014). *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Utgåva 1*. Stockholm.